

Preek over Handelingen 2: 22-41 HSV – Doop

Lieve mensen,

Weten jullie dat er best overeenkomsten zijn tussen preken en schilderen? Nu moet ik heel eerlijk zeggen dat ik liever preek dan schilder en ik weet haast wel zeker dat het bij de meesten van u net andersom zal zijn. Ik herinner me een broeder die tijdens een bijbelstudieavond een keer een korte inleiding moest houden. Het zweet liep hem over zijn gezicht. Toen ik de beste broeder na afloop sprak gaf hij aan dat hij een hele dag in de tuin spitten minder intensief vond dan één keer zo'n opening verzorgen.

Schilderen en preken, ik zal uitleggen wat ik bedoel. Iemand die bijvoorbeeld een deur schildert, behandelt die deur voordat hij gaat schilderen. Als de ondergrond nog goed is dan kan hij volstaan met licht schuren en vetvrij maken. Dat is niet al te moeilijk en te zwaar, maar als de ondergrond niet goed is, dan moet er eerst stevig geschuurd worden voordat je aan het schilderen toekomt en de deur er weer als nieuw uitziet. Dat is zwaarder en ook minder leuk.

Iemand die preekt maakt vaak hetzelfde mee. Soms kun je volstaan met een vriendelijke, vooral lieve Boodschap, waarin alle nadruk kan liggen op Gods liefde, Gods vergevingsgezindheid, Gods vaderhart dat open staat voor ieder mens. Een boodschap die door heel veel mensen vooral als 'fijn' wordt omschreven. Een boodschap ook die aansluit bij de hedendaagse mens, voor wie 'goed voelen' ongeveer het belangrijkste criterium is geworden. En toch moet een voorganger ervoor waken dat z'n preken niet boven het niveau van aaien over de bol, pampieren en vertroetelen uitkomen. Het is soms gewoon nodig om met de Boodschap flink te schuren. Het kan nodig zijn om stevig de waarheid te zeggen en mensen te bepalen bij de ernst van de zaak. Als we willen dat de 'verf van het Evangelie' hecht in onze harten dan kan het wel eens heel hard nodig zijn om eerst de deeltjes die er niet horen weg te schuren. Een schilder die voor zichzelf bepaalt of hij zachtjes gaat schoonmaken of dat hij gaat schuren moet het materiaal dat hij gaat behandelen goed bestuderen. Hij moet weten wat nodig is. Met preken is dat net zo. Je kunt te weinig schuren en te veel. Er zijn veel mensen waar zoveel aan geschuurd is, dat het gewoon pijn is gaan doen. De karikatuur van God die daardoor is ontstaan is er één van een strenge oordelende God bij wie het nooit goed genoeg is. Dan kan het juist heel nodig zijn om pastoraal te wijzen op die liefdevolle Vader die met z'n armen wijd

open staat te wachten. Kom maar bij Mij als je vermoeid bent en belast van al dat geschuur over je gekneusde ziel. Ik geef je rust.

Maar soms kan het ook zo nodig zijn om stevig de waarheid te zeggen. En vandaag lezen we over Petrus die deze methode hanteert.

De preek van de apostel Petrus waar we uit lazen, heeft hij gehouden in Jeruzalem op de dag dat de Heilige Geest werd uitgestort. Twee weken terug hebben we het gevierd: Pinksteren. Het christelijke feest dat voor de meeste mensen nogal ongrijpbaar is. Vaak ook omdat we blijven staan bij de uiterlijke tekenen op die dag. Tongen van vuur, gewone vissers die plotseling in vreemde talen spraken. Maar om te ontdekken wat Pinksteren wil zeggen kunnen we beter bij de inhoud van Petrus' preek gaan kijken.

Ik heb niet de hele toespraak gelezen, maar in het begin van de toespraak vertelt Petrus dat hij en de apostelen niet dronken zijn zoals door sommigen spottend werd gezegd, maar dat de Heilige Geest is uitgestort. De woorden die de Here Jezus in Johannes 16 sprak zijn op de Pinsterdag in vervulling gegaan. *Wanneer Hij komt, de Geest van de waarheid, zal Hij u de weg wijzen naar de volle waarheid....en Die zal Mij verheerlijken....(Joh. 16:13,14)*

De Geest der waarheid is gekomen en helpt de apostelen om de volle waarheid over Jezus te verkondigen en zodoende Zijn naam te verheerlijken. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat de Pinksterpreek van Petrus vooral een preek over de Here Jezus is! Dat is namelijk wat de Geest wil. Ons duidelijk maken wie Jezus is. En dat gaat Petrus ons nu klip en klaar uitleggen.

In de eerste plaats wijst Petrus erop dat Jezus door God is gegeven en dat de wonderen en tekenen die Hij deed, wonderen waren die God door Hem heen deed. Dit was meteen al een stevige boodschap aan de Joodse leiders. Tijdens Jezus' aardse rondwandeling hadden zij het gewaagd om de wonderen die Jezus deed aan de duivel toe te kennen. Petrus veegt daar radikaal de vloer mee aan. Jezus is door God gegeven en de wonderen die Hij deed, deed Hij door de kracht van God! Vervolgens geeft Petrus aan hoe het zit met de kruisdood van Jezus. Opmerkelijk hoe Petrus in één zin twee kanten van de zaak belicht. Het eerste wat hij zegt is dat de kruisdood van Jezus overeenkomstig Gods raadsbesluit is. Daarmee zegt hij dus nadrukkelijk dat het sterven van Jezus Hem niet is overkomen, maar dat het volgens Gods plan is verlopen. Alle gebeurtenissen rondom Goede Vrijdag, het verraad, de

gevangenneming, de kruisiging, verliepen volgens Gods plan. Jezus is geen slachtoffer van de situatie, maar Hij koos er zelf voor om het slachtoffer te worden. Zoals in de tempel van Israel dag in dag uit het bloed van de offerdieren vloeide, zo moest Zijn bloed vloeien om eens en voor altijd de weg tot Gods hart te openen. Daar kwam Hij voor en dat wist Hij ook. Tijdens zijn leven heeft Jezus minstens drie keer aangekondigd dat Hij zou gaan sterven in Jeruzalem. En ook verschillende keren heeft Hij aangegeven dat dit was om ons mensen te redden. *“Ik ben gekomen om het verlorene te zoeken en te redden!”* In die ene zin is Zijn hele werk samengevat. Alleen zo kunnen wij mensen met God in het reine komen. Steeds meer mensen hebben daar moeite mee. Hoe kan God nu Zijn Zoon opofferen? Waarom is dat nu nodig? Wat we dan niet moeten vergeten is dat Jezus zelf God is. God liet niet een Ander de kastanjes uit het vuur halen. God werd zelf mens. God was zelf bereid kapot te gaan aan onze rottigheid. Hij wist van te voren wat er ging gebeuren, maar toch kwam Hij. Hij nam ons kwaad op Zich om ons het Leven te kunnen geven.

Dat is één kant van de zaak: Gods raadsbesluit! Maar denk dan alsjeblieft niet dat de overige betrokkenen marionetten waren die niet anders konden dan Gods raadsbesluit uitvoeren. Ook daarin is Petrus weer glashelder. *Deze Jezus hebt u gevangen genomen en door de handen van onrechtvaardigen aan het kruis gespijkerd en gedood.* Het is volledig Gods plan dat Jezus gekruisigd is....helemaal waar. Maar denk dan alsjeblieft niet dat jullie daarom geen verantwoordelijkheid hebben. Jullie hebben Hem gevangen genomen en laten kruisigen en daar ben jezelf verantwoordelijk voor. Wij vinden dat altijd knap lastig. Is iets nu Gods wil, of gebeuren er dingen vanwege menselijk falen of verkeerde menselijke keuzes. De bijbel laat hier allebei overeind staan. Het is niet of-of, maar het zijn twee kanten van dezelfde zaak. Jezus stierf volgens Gods raadsbesluit en tegelijk moeten we zeggen dat de Joodse leiders verantwoordelijk zijn voor Zijn sterven. Maar ook hier moeten we wel nauwkeurig zijn in de bijbeluitleg. In de geschiedenis van de kerk is vaak beweerd dat de dood van Jezus de schuld is van het Joodse volk. Ook in de 2^e Wereldoorlog is nog vaak beweerd dat het de Joden zijn geweest die Jezus aan het kruis brachten en dat ze daarom afgedaan hebben als volk van God. Wat dan vergeten wordt is dat hier op de Pinksterdag het overgrote deel van Petrus' toehoorders ook Joden waren, Joden die vanuit de verschillende landen naar Jeruzalem waren gekomen om het Joodse Pinksterfeest te vieren. De

moedergemeente die in Jeruzalem ontstond, bestond hoofdzakelijk uit Joden. En als Paulus op zendingsreis gaat, bezoekt hij altijd eerst de Joodse synagogen in de steden waar hij komt. Dat blijft een bijbelse volgorde, ook na Pinksteren. Eerst de Jood en dan de Griek! Natuurlijk, het waren Joodse leiders die Jezus' kruisigden, en daar waren deze Joodse leiders voluit verantwoordelijk voor. Maar Jezus' sterven was niet de schuld van de Joden. Laten we dan de woorden van Gez. 32 maar eens goed ter harte nemen:

*van al den last dier plagen, met goddelijk geduld,
o Heer, door U gedragen, heb ik, heb ik de schuld.....*

Jezus is niet door de Joden aan het kruis gebracht. Ik heb Jezus aan het kruis gebracht. Dat was nodig voor mij! Daar mag je gerust je naam invullen. Vervolgens gaat Petrus in zijn toespraak vertellen over de opstanding van Jezus. Dit moet toch wel te denken geven. 50 Dagen geleden stierf Jezus in Jeruzalem. Z'n discipelen vluchten uit angst weg. En nu staan deze zelfde angsthazen in dezelfde stad Jeruzalem te verkondigen dat Jezus leeft. Voor mij is dit altijd een sterk argument om te geloven dat de opstanding – hoe moeilijk voor te stellen ook – echt waar is. Hoe kunnen deze bange discipelen zo veranderen in dappere helden die met gevaar voor eigen leven de wereld introkken om aan wie het maar horen wil te vertellen dat Jezus is opgestaan. Alleen een ontmoeting met de levende Jezus kon hen zo veranderen. En blijkbaar konden Petrus' toehoorders de boodschap niet weerleggen. Als het graf niet echt leeg was geweest, was het een koud kunstje om met het lichaam van Jezus tevoorschijn te komen. Thuis heb ik een boekje met de titel 'de zaak van het verdwenen lichaam'. Een privédetective krijgt de opdracht om de sprookjes rondom het verdwenen lichaam van Jezus op te lossen. Aan het einde van het boek kan de detective maar tot één aannemelijke verklaring voor het lege graf komen. Jezus is echt opgestaan! En de conclusie van de detective is deze: als Jezus niet is opgestaan, dan hoeven we het christendom niet serieus te nemen. Maar als het wel waar is, dan is de overwinning over de dood van Jezus de belangrijkste gebeurtenis van de wereldgeschiedenis! En daar geloofde de apostel Petrus heilig in:

deze Jezus, die volgens Gods plan stierf en opstond, deze Jezus die jullie hebben gekruisigd, deze Jezus is de Messias!

De boodschap van Petrus sloeg in als een bom bij z'n toehoorders. De mensen werden diep in hun hart geraakt. *Wat moeten we doen, mannenbroeders?* Het antwoord van Petrus was simpel...maar ook weer niet:

Bekeert u en laat ieder van u gedoopt worden in de naam van Jezus Christus, tot vergeving van zonden

Dat dopen, gaan we het natuurlijk straks nog even over hebben. Maar eerst dat andere: bekering. Daar wil ik wel wat over zeggen.

Even terug hadden we het bij de kruisiging van Jezus over Gods raadsbesluit en de menselijke verantwoordelijkheid. Wij westerse mensen denken vaak zwart/wit, het is het één of het andere. Bij ons geloven gebeurt net zo iets. Er zijn met name in de nederlandse kerken heel veel discussies geweest over de vraag wat nu Gods aandeel is in het tot geloof komen en wat nu het menselijk aandeel is. Moet ik nu Jezus aannemen of moet het geloof mij geschonken worden? Of allebei? Hier zien we nadrukkelijk dat Petrus mensen oproept tot een geloofskeuze. En die keuze kun je alleen maar maken omdat God met een aanbod komt. Hij gaf de hemel leeg, Jezus kwam, Jezus stierf, Jezus stond op, Jezus ging naar hemel, Jezus biedt je vergeving aan, pure genade. En wij reageren met bekering. Be-keren....we draaien om, we stonden met de rug naar Jezus toe en nu richten we onze blik op het kruis. We stellen ons vertrouwen op die kruisdood en opstanding van Jezus en geloven dat alleen op die manier er herstel is in relatie. Zo heeft Jezus het zelf gezegd: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven, niemand komt tot de Vader dan door Mij! (Jh.14:6). Alles aan onze redding is Gods werk en tegelijk worden we opgeroepen tot bekering. Neem het aan, stel een daad en laat je dopen. En dat was precies wat er gebeurde.

Zij nu die zijn woord met vreugde aannamen werden gedoopt en ongeveer drieduizend zielen werden er op die dag aan hen toegevoegd (41).

De christelijke doop is het teken dat zichtbaar maakt wat God heeft gedaan door Jezus Christus. Hij wast ons schoon van onze zonden en Hij biedt ons een nieuw leven aan. Helaas is er in de kerkgeschiedenis al heel wat discussie geweest over de doop. Aan wie mag de doop bediend worden en met hoeveel water moet dat gebeuren. Daar wordt door christenen nog altijd verschillend over gedacht. In sommige gemeenten worden kinderen opgedragen en pas later als het geloof beleden wordt worden deze jonggelovigen gedoopt, meestal door volledige

onderdompeling. In andere kerken worden de kinderen van gelovigen gedoopt vlak na de geboorte, meestal door besprekeling, maar soms ook worden kleine babies ondergedompeld, en wordt er later belijdenis van geloof afgelegd. Beide vormen hebben goede bijbelse papieren en wat mij betreft gaan we als broeders en zusters verdraagzaam om met elkaars standpunten.

Waar geen verschil van mening over is, is dat doop en het belijden van je geloof bij elkaar horen.

Dat gebeurt heel duidelijk hier, bij de eerste generatie christenen en dat is nu, eeuwen later niet anders. Maud, Giel, Suze en Jenne gaan gedoopt worden. God biedt hen vergeving en eeuwig leven aan. Daar begint het mee. Het is voor deze kinderen een groot voorrecht dat ze al heel jong van de Here Jezus mogen horen. Maar dan neemt niet weg dat ze later zelf die uitgestoken hand moeten aanpakken. Vandaar ook dat we er zoveel waarde aan hechten dat jullie als ouders jullie kinderen een christelijke opvoeding geven. Geloof is geen erfgoed. Hoe mooi ook dat ze het Evangelie al heel jong mogen meekrijgen. Het is geen automatisme.

Straks gaan jullie beloven hiermee in te stemmen. Dick heeft gezegd dat hij Jenneke volop de ruimte wil geven om Suze in het geloof op te voeden. Alwin en Marieke, Sander en Lianne en Jaap Jan en Marijn spreken uit dat ze als gelovige ouders ieder hun verantwoordelijkheid zullen nemen in de geloofsopvoeding van hun kinderen. Dat is niet niks. We hebben net wel gehoord dat God onze keuzes en verantwoordelijkheid heel serieus neemt. Dat geldt voor jullie als ouders en dat geldt later ook voor jullie kinderen.

Petrus sluit zijn betoog af met een bemoedigende zin: *Want voor u is de belofte en voor uw kinderen en allen die veraf zijn, zovelen als de Here, onze God ertoe roepen zal (39).*

God kijkt verder dan individuen. Hij heeft ook de volgende generatie op het oog. En daarom is het zo belangrijk dat er opa's en oma's en andere familieleden zijn, die biddend om hun kinderen en kleinkinderen heen staan. Ik hoorde eens een dominee zeggen dat de belangrijkste mensen van de gemeente op het bejaardenhuis zitten. Want het zijn juist deze broeders en zusters die bidden. Bidden voor de volgende generatie, bidden voor de gemeente. Want Gods hart gaat uit naar onze kinderen, maar Gods hart gaat ook uit naar de mensen die Christus nog niet kennen. Zijn hart is zo onnoemelijk groot. Vandaar ook dat de roep van Petrus nog altijd mag klinken:

Laat je behouden.....neem het Evangelie aan. Het is m'n diepe, diepe verlangen dat dit Evangelie voor Suze, voor Giel, voor Jenne, voor Maud, voor jullie als ouders, maar ook voor jullie, ieder hier aanwezig in de kerk, het fundament mag zijn onder jullie leven. AMEN

Juni 2015

G.P. Hartkamp

Wapenveld